

הרב אהוד אחיטוב

תקציר הלכות לשנת תשפ"ו - שנת מעשר שני

שנת תשפ"ו היא השנה הרביעית במחזור השנים, בתווך בין שנת השמיטה שעברה - תשפ"ב לשנת השמיטה שתבוא עלינו לטובה בעוד שלוש שנים - תשפ"ט. בשנה זו נוהג מעשר שני, שלו הלכות ייחודיות. כפי שיתבאר להלן:

ירקות שנקטפים בתשפ"ו

א) ירקות שנקטפו בשדות הירק או בגינות הפרטיות מיד אחר ראש השנה תשפ"ו וידוע לנו שלא הופרשו מהם תרומות ומעשרות, מוגדרים כ'טבל ודאי' וצריך להפריש מהם תרומות ומעשרות ולברך לפני אמירת הנוסח: 'אשר קדשנו במצוותיו וכו' להפריש תרומות ומעשרות'. בסיום נוסח ההפרשה מברכים ברכה נוספת: 'ברוך אתה ה' וכו' לפדות מעשר שני' - וממשיכים לומר את נוסח חילול מעשר שני.

ב) אולם כשמדובר בירקות שנקבל ממקורות שונים וקיים לגביהם ספק שמא לא הופרשו מהם תרו"מ, וכן אם נקנה ירקות בשווקים או בחנויות שאין שם פיקוח מרבנות מוסמכת על הפרשת תרומות ומעשרות - צריך להפריש מהם תרו"מ ללא ברכה ובסיום נוסח ההפרשה לקרוא שם למעשר שני, ולחלל אותו על המטבע ללא ברכה. אפשרות זו מובאת בנוסח ההפרשה של המכון.

ג) כשקונים בשווקים בתחילת החורף ירקות קשים, כגון תפוחי אדמה, גזר, בטטה, דלעת, מסתבר מאוד שהם נקטפו בשנה הקודמת, במקרה כזה רצוי לומר את נוסח ההפרשה של המכון במלואו, בו אנו קוראים שם לשני סוגי המעשרות מחמת הספק, הן שם של מעשר שני והן שם של מעשר עני ומחללים את המעשר השני מספק ללא ברכה.

פירות האילנות שנקטפים בתשפ"ו

א) כל הפירות של עצי הפרי שהתחילו לצמוח או יתחילו לצמוח - חנטה בין ט"ו בשבט תשפ"ה לט"ו בשבט תשפ"ו שייכים מבחינה הלכתית לשנה הקודמת ודינם כפירות מעשר עני. באופן מעשי הדבר נוגע לפירות שייקטפו מהעצים בחורף תשפ"ו בגינות הפרטיות או על ידי החקלאים במטעים הגדולים, כגון פירות הדר, אבוקדו וכדו', ולכן פירות אלו דינם עדיין כפירות מעשר עני, ואין צורך לקרוא להם שם מעשר שני.

ב) כך הדין ביחס לפירות החורף שנמכרים בשוק וקיים ספק אם כבר הפרישו מהם תרו"מ; שצריך להפריש מהם תרו"מ מחמת הספק אך ללא ברכה, והם מוגדרים עדיין כפירות מעשר עני.

ג) אמנם פירות עצי הפרי שיחנטו בגינות הפרטיות לאחר ט"ו בשבט תשפ"ו וייקטפו בקיץ תשפ"ו דינם כמעשר שני בוודאות וצריך להפריש מהם תרו"מ בברכה וכן לחלל אותם על המטבע בברכה.

ד) בנוגע לפירות ההדר שייקטפו בגינות או יירכשו בשווקים לאחר ט"ו בשבט תשפ"ו, רצוי לומר בסוף הנוסח 'הרי הן מעשר שני ואם צריך מעשר עני הרי הן מעשר עני. מה שקבעתי למעשר שני וכו' על המטבע המיועדת לכך בשבילי'.

ה) אולם בפירות הקיץ שנמכרים בשוק צריך להפריש מהם תרו"מ ללא ברכה ולקרוא שם רק למעשר שני.

ו) בכל ספק לאיזה שנה לשייך את הפירות, ניתן לומר את נוסח ההפרשה של המכון במלואו אך מחללים מעשר שני מספק ללא ברכה.

ז) כל המנויים בקרן 'בית האוצר' של מכון התורה והארץ אינם צריכים ליחד מטבע לחילול מעשר שני, כיוון שכאשר הם מחללים את המעשר שני שברשותם ואומרים בסיום נוסח החילול: 'על המטבע המיועדת לכך בשבילי', המעשר שני שבפירות וברקות שלהם נפדה על אחד מהמטבעות המיועדים לחילול מעשר שני של בית האוצר, הרשומים על שמם.

מטבעות אלו מחוללים מדי יום על ידינו על מטבעות אחרים המיועדים לכך, כדי לאפשר למנויים לחלל את המעשר שני שברשותם מדי יום ביומו.

לבירורים ושאלות, ניתן לפנות בטלפון: 086847325 או לכתובת דוא"ל: machon@toraland.org

